

Др Рајко Гњато, ред проф.
Универзитет у Бањој Луци
Природно-математички факултет
М. Стојановића 2
Телефон: 051 324-562
Е-пошта: gnjator@pimfbl.org

**ПРИЈЕДЛОГ ПРОГРАМА РАДА КАНДИДАТА ЗА ИЗБОР
РЕКТОРА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ**

Бања Лука, март 2016.

САДРЖАЈ

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ.....	3
2. РАЗВОЈ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА НА УНИВЕРЗИТЕТУ.....	4
2.1. Основне смјернице развоја научноистраживачког рада на Универзитету.....	5
2.2. Финансијска подршка научноистраживачким и умјетничким пројектима.....	6
3. МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА И УМЈЕТНИЧКА САРАДЊА.....	6
4. РАЗВОЈ ОБРАЗОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ.....	6
4.1. Оперативни послови на подизању квалитета студија.....	7
4.2. Рационализација студијских програма на Универзитету.....	8
4.3. Упис студената на поједине циклусе студија.....	8
4.4. Програми цјеложивотног образовања.....	10
4.5. Међународна размјена наставника и сарадника.....	10
4.6. Систем квалитета.....	11
5. МОДЕЛ ИНСТИТУЦИОНАЛНОГ УПРАВЉАЊА УНИВЕРЗИТЕТОМ.....	11
6. ПОЛОЖАЈ СТУДЕНТА И СТУДЕНТСКИ СТАНДАРД.....	12
7. САРАДЊА СА ОКРУЖЕЊЕМ.....	13
8. ЗАКЉУЧАК.....	13

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Универзитет у Бањој Луци је водећа научно-наставна институција у Републици Српској, са 40 година дугом традицијом. Ова чињеница упућује на закључак да се, у поређењу са многим престижним универзитетима у Европи и свијету, ради о младом универзитету, којем предстоји предан и мукотрпан рад како би заузео прихватљиво мјесто на ранг-листи развијености признатих универзитета. Садашњи положај на тим листама није прихватљив. Зато је, у времену које долази, неопходно ангажовати све развојне потенцијале како би не само из формалних већ и из суштинских разлога Универзитет у Бањој Луци постао препознатљива и утицајна институција.

Да би Универзитет остварио основну мисију потребно је унаприједити оквир његова рада и одстранити ограничења. Она се тичу система образовања на претходним нивоима, аутономије и материјалног положаја Универзитета, унутрашње организације, развоја науке и наставе на Универзитету, сарадње са институцијама система и привредним субјектима, сарадње са окружењем и др.

Пошто је образовање интегралан систем међусобно повезаних и зависних подсистема, Универзитет, са своје стране, може и мора узети активнију улогу како би се подигао квалитет наставе на претходним нивоима образовања. Веће ангажовање Универзитета на изради адекватнијих наставних планова и програма, формулатије образовних профиле у оквиру средњошколског система образовања, обезбеђење одговарајуће уџбеничке литературе и сл., знатно би доринијело да се у систему високог образовања са већим успјехом формирају стручњаци различитих профиле.

У властитој кући, Универзитет је дужан отклонити сметње које ограничавају квалитетно бављење научним и наставним радом, те стално радити на подизању стандарда у настави, научном раду, животу студената, наставног и ненаставног особља.

Иако је у претходном периоду учињен видан помак у развоју, остало је много простора који треба попунити новим остварењима на пољу науке, наставе, сарадње са на свим пољима рада и живота на Универзитету, на добробит нашег народа, друштвене заједнице којој припадамо и на општу добробит.

Посебно важним сматрајем предстојеће активности које ће младим и талентованим студентима, те младим истраживачима и дјелатницима у настави омогућити додатно усавршавање на престижним универзитетима широм свијета. У равни ових су активности које треба да поправе модел и функционалност Универзитета. Крајњи циљ је већа ефикасност, квалитетнији услови рада и већи квалитет дипломе свршених студената.

Уколико будем изабран за ректора Универзитета у Бањој Луци, свим својим умним потенцијалом борићу се за што бољу позицију мјеста и улоге Универзитета у развоју науке и наставе високог образовања у Републици Српској. Моја стална задаћа биће истрајан рад на побољшању услова студирања и живота студената те на побољшању услова живота и рада свих запослених на Универзитету.

Истичем улогу и обавезу ректора Универзитета у Бањој Луци на афирмацији и подизању угледа Републике Српске на међународном плану, те јачању позиције и улоге институција Републике Српске у рјешавању низа сложених проблема развоја друштва којем припада.

Проф. др Рајко Гњато

2. РАЗВОЈ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Универзитет у Бањој Луци, упркос отежавајућим околностима развоја научноистраживачког рада, нарочито у периоду 1992–1995. године, остварује све запаженије резултате на пољу фундаменталних и примијењених наука. На пољу друштвених и хуманитарних наука, због специфичности проблематике, научна остварења знатно су мања.

Свјетске ранг-листе признатих универзитета почивају на истраживачкој продуктивности и видљивости истраживача. Према тим листама Универзитет у Бањој Луци налази се испод 4000. мјеста.

Иако није циљ, потребно је истаћи да износе финансијских улагања у развој појединих групација наука у Републици Српској не прате очекивани резултати. Напротив, обрнуто су пропорционални уложеним средствима, и најмањи су тамо где су улагања највећа.

Највећа видљивост истраживача, као резултат научноистраживачког рада, остварена је на пољу медицинских, електротехничких, природних и математичких наука. Сасвим је разумљиво да у области природних, математичких, медицинских и низа примијењених наука постоје веће могућности научних остварења у односу на неке друштвене науке, па им и у финансијском смислу треба посветити већу пажњу.

Издвајања за науку у Републици Српској још увијеку симболична, свега 0,06% буџета, што укључује и плате запослених у надлежном министарству. Нажалост, тешко је претпоставити да ће у наредном периоду доћи до битних промјена у погледу издвајања за развој науке. Но, научноистраживачки рад на Универзитету не смије се искључиво ослонити на расположива буџетска средства, тим прије што опште околности привредног и уопште друштвеног развоја не иду у прилог већих издвајања. Зато, сасвим сигурно, додатни извори средстава потребних за научноистраживачки рада на Универзитету, прецизније речено на појединим факултетима Универзитета, морају бити домаћи и инострани пројекти, међународи фондови за подстицај научним истраживањима, већи степен сарадње са привредом итд.

Овакав приступ научноистраживачком раду и могућим изворима финансирања подразумијева већу препознатљивост Универзитета и појединих факултета, те већу видљивост истраживача.

Да би наука и научноистраживачки пројекти на факултетима и институтима Универзитета имали оно мјесто које им по природи ствари припада, неопходно је елиминисати све разлоге који угрожавају положај науке и дестимулишу рад истраживача.

Повољнији положај науке и истраживача на Универзитету и већа улога науке у друштвеном, економском, социјалном па и културном развоју Републике Српске захтијева низ активности и мјере које ће:

- a) унаприједити статус и надлежност факултета у поступку реализације научноистраживачких пројеката,*
- b) омогућити ефикасно кориштење расположиве истраживачке опреме, простора и истраживачког кадра на Универзитету,*
- c) остварити јединствену базу података за одговарајућа истраживања у области појединих групација наука,*

- 2) обезбиједити већа улагања Министарства науке и технолошког развоја РС у области фундаменталних и примијењених истраживања,*
- 3) обезбиједити веће учешће у међународним, а нарочито у регионалним научноистраживачким пројектима,*
- 4) обезбиједити чвршу повезаност научноистраживачког рада и привредних субјеката.*

Наставни процес на Универзитету у тијесној је вези и са научноистраживачким радом, а тај рад са научноистраживачким пројектима. Да би универзитетска настава досегла жељени ниво, посебно на другом и трећем циклусу студија, и да би тај студиј уопште имао смисла, неопходна су далеко већа издвајања у област високог образовања и развој науке. Један од начина који би допринио да се ово питање ефикасније ријеши претпоставља формално издвајање високог образовања из постојећег министарства, и његово присаједињење Министарству науке и технолошког развоја Републике Српске.

2.1. Основне смјернице развоја научноистраживачког рада на Универзитету

Имајући у виду чињеницу да је Универзитет у Бањој Луци највећа и најразвијенија научно-истраживачка и образовна институција у Републици Српској, то, логично, подразумијева његову највећу одговорност за развој и унапређење науке и трансфер технологија.

Сходно основој мисији, потребно је ангажовати сав расположиви потенцијал како би се додатно унаприједила фундаментална и примијењена истраживања. Овакав, начелан приступ развоју науке мора се ставити у контекст развоја низа студијских програма, унапређења наставних планова и нарочито наставних програма.

Да би наука на Универзитету добила нове подстицаје и била у функцији општег друштвеног, привредног, хуманог и културног развоја потребно је:

- у што краћем периоду, финансијски и организационо, обезбиједити додатне услове ефикаснијег научноистраживачког рада који ће производити квалитет истраживачких пројеката и видљивост истраживача, а дестимулисати повриности и скрибоманију,*
- у одабиру и реализацији научноистраживачких пројеката предност дати оним пројектима који укључују истраживаче са већом видљивошћу, те талентоване младе истраживаче (асистенте, студенте постдипломских студија...),*
- финансијски подржати референтне часописе у издању високошколских институција Универзитета,*
- уредити научне часописе у складу с прихваћеним стандардима,*

- *за сваку групацију наука обезбиједити по један часопис,*
- *подстицати развој иновативних истраживачких пројеката,*
- *подстицати и подржавати мултидисциплинарна истраживања,*
- *подстицати међународне и регионалне истраживачке пројекте.*

Важна напомена: У оквиру Универзитета, због специфичне улоге у друштву, посебна пажња мора се посветити националним наукама и умјетничкој дјелатности. Универзитет *ће организационо, кадровски и финансијски подржавати одговарајуће истраживачке пројекте из ових области, а одабир љубитељске подршке морају претходити јасно дефинисани и од стране одговарајућих научних тијела предложени истраживачки пројекти.*

2.2. Финансијска подршка научноистраживачким и умјетничким пројектима

На Универзитету је потребно основати фонд за финансијску подршку пројектима од посебног научног и националног интереса, укључујући и подршку пројектима младих истраживача. Одређени износ средстава овог фонда био би намијењен истраживачима који су се доказали у науци и допринијели афирмацији Универзитета у свијету.

3. МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА И УМЈЕТНИЧКА САРАДЊА

Универзитет у Бањој Луци успоставио је институционалну сарадњу са низом престижних универзитета у Европи и широм свијета. И у будућем периоду ова пракса мора бити настављена како би се оствариле додатне могућности афирмације Универзитета, успоставили нови облици сарадње, унаприједио научни рад, обезбиједио приступ и усавршавање младих истраживача на престижним универзитетима, обезбиједио партнерски однос и заједничко учешће у међународним пројектима и истраживачким центрима, те омогућио приступ финансирању научноистраживачких пројеката из међународних истраживачких фондова.

Научна и умјетничка сарадња на међународном плану мора бити у функцији развоја науке и усавршавања младих истраживача на Универзитету, те у функцији афирмације Републике Српске и њених основних вриједности.

4. РАЗВОЈ ОБРАЗОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Образовна дјелатност је темељ правоја сваког друштва. Друштво у којем живимо и радимо дио је глобалног свијета, његових развојних процеса и проблема. Да бисмо се активно укључили у свјетске развојне процесе и прихватили свјетска достигнућа, а при

том сачували и унаприједили сопствено национално биће и његов идентитет, потребан нам је иновиран и ефикасан систем високог образовања.

У протеклих 20 и више година високо образовање у Републици Српској, Босни и Херцеговини, земљама Западног Балкана и још неким европским земљама прошло је кроз разна искушења. Посљедице транзиције система, праћене разарањем свих вриједности (напуштање једног и прелазак на други модел високог образовања, увођење енормно великог броја нових студијских програма и оснивање низа нових високошколских институција, недостатак потребног и квалитетног научног и наставног кадра, застарјели и неадекватни наставни планови и програми, недостатак одговарајуће истраживачке опреме, радног простора, салба сарадња са изнемоглом привредом итд.) веома су бројне, вишеструко штетне, дуготрајне и тешко рјешиве. Ипак, суштину проблема већине високошколске институција у РС и БиХ чини квалитет студија и хиперпродукција кадрова.

Стање образовне дјелатности на Универзитету у Бањој Луци, у цјелини посматрано, знатно је повољније и прихватљивије у односу на многе високошколске институције у Републици Српској и БиХ. Но, ова област захтијева нове приступе који ће резултирати новим и квалитетнијим профилима примјереним достигнућима науке, те потребама друштва којем припадамо и тежимо.

Конкретизација образовних циљева захтијева:

- * *хитност иновирања студијских програма,*
- * *иновирање наставних планова и програма,*
- * *рационализацију студијских програма,*
- * *увођење нових наставних технологија,*
- * *већи квалитет наставног процеса,*
- * *осигурање квалитета научног и наставног рада.*

4.1. Оперативни послови на подизању квалитета студија

Да би се остварили основни захтјеви наставе и циљеви високог образовања на унутрашњем и међународном плану, посебно на плану интегрисаности у европски образовни простор, на Универзитету у Бањој Луци потребно је:

- *задржати основна начела Болоњског процеса у вези с режимом студија и мобилности студената,*
- *на свим факултетима уједначити дужину студија на основним, постдипломским и докторским студијама, изузимајући област медицине, те успоставити јединствен модел студирања (4 + 1 + 3), а за медицину сагласно земљама у окружењу,*
- *иновирати наставне планове и програме и ставити их у функцију савремених захтјева друштва и научних достигнућа,*
- *додатно унаприједити наставну инфраструктуру, нарочито на факултетима природних, техничких и медицинских наука, како би се подигао квалитет наставног процеса,*

- увести нове наставне технологије у наставни процес,
- обезбиједити одговарајући (или додатни) простор за факултете који раде у отежавајућим условима,
- унаприједити ефикасност Споразума о специјалним и паралелним везама Републике Српске и Републике Србије у области високог образовања, нарочито могућности образовања студената на свим циклусима студија под истим условима.

4.2. Рационализација студијских програма на Универзитету

У што краћем периоду потребно је извршити анализу заступљености поједињих студијских програма, те, зависно од исхода анализе, спровести мјере рационализације, како би се изbjегло: дуплирање студијских програма, непотребна финансијска а уштеђени новац корисно употребљио.

Приступ рационализацији и реалном позиционирању студијских програма неизоставно се мора темељити на начелима која претпостављају:

- *свеобухватан и фундаменталан приступ основним студијама.*

Пракса је показала да студијски програми и стручњаци „уско специјализованих профила“ тешко налазе одговарајућа мјеста на тржишту рада. Надаље, уско специјализован стручњак са дипломом основног студија, по правилу, ускраћен је за широк спектар знања и вјештина које би пружиле већу могућност сналажења на тржишту рада.

- *ускоспецијализоване студијске програме на другом циклусу студија,* посвећене специфичним сегментима науке и праксе основних студијских програма,
- *докторске студије,* посвећене фундаменталним истраживањима и изазовима у оквиру одговарајућих ужих научних области.

4.3. Упис студената на поједине циклусе студија

Поштујући опште начело слободног приступа високом образовању, Универзитет је дужан обезбиједити могућност уписа свим заинтересованим домаћим и страним лицима, без разлике на било коју врсту припадности, уколико испуни законом предвиђене услове.

A) Упис на основне студије

Потребе друштва, отвореност Универзитета према окружењу, те међузависност науке и наставе кључни су елементи улоге универзитета у развоју образовне

дјелатности. Захтјеви савремене Универзитетске наставе захтијевају огромна финансијска улагања и сталност улагања. Сем буџетских извора, који су недостатни, образовна дјелатност на Универзитету све је више зависна од извора финансирања, што укључује и приходе од школарина. Из тих разлога, не доводећи у питање квалитет наставног процеса, Универзитет се мора изборити за диференциран приступ упису, који дефинише различите школарине поједињих категорија студената:

- *редовних студената, чије финансирање пада на терет буџета,*
- *редовних студената на суфинансирању,*
- *редовних студената на самофинансирању и*
- *ванредних студената.*

Пошто је Универзитет у Бањој Луци државна институција, разумљиво је да квоту уписа редовних студената на поједине студијске програме и на терет буџета доноси Влада Републике Српске, по правилу на приједлог Универзитета. Међутим, у протеклом периоду квоту уписа и износ школарине по основу самофинансирања, укључујући и висину школарине на ванредном студију, утврђивала је Влада Републике Српске. Таква пракса апсолутно је неприхватљива и задире у суштинска питања аутономије Универзитета.

Да би се обезбиједили додатни извори финансирања, као претпоставка квалитетном наставном процесу, Универзитет се мора изборити за позицију у којој ће аутономно, поштујући стандарде у настави, утврђивати квоту и цијену уписа студената по основу суфинансирања, самофинансирања и ванредног студија, при чему ће висина школарине, по основу **суфинансирања**, бити реална, примјерена социо-економској реалности у друштву и усаглашена са представницима студената у органима управљања.

Школарина по основу уписа суфинансирајућих студената мора бити једнака на свим студијским програмима Универзитета.

Цијена школарине при упису студената на основне студије, по основу **самофинансирања**, као и на **ванредни студиј**, треба да је реална и да одражава стварне трошкове студија. То значи да школарина на различитим студијским програмима, због карактера студија, не може бити униформна. Висину школарине по основу самофинансирања и ванредног студија треба да утврђују надлежна вијећа студијских програма, а коначну одлуку (цијену) доноси Сенат Универзитета.

Б) Упис на постдипломске (мастер) студије

Квоту уписа студената на постдипломске (мастер) студије, у складу с условима уписа, треба да предлажу одговарајућа научно-наставна вијећа, а коначну одлуку доноси Сенат Универзитета.

Студенти мастер студија на појединим студијским програмима треба да се уписују по основу самофинансирања. Цијену уписа треба да предлажу одговарајућа наставно-научна вијећа, а коначну цијену доноси Сенат Универзитета.

Високошколска установа на којој се изводи студијски програм мастер студија може кандидата ослободити трошкова школарине уколико је кандидат стално запослен на високошколској установи која изводи студијски програм, те уколико Универзитет из властитих извора покрије трошкове школарине или уколико друго

правно или физичко лице високошколској установи надокнади трошкове школарине.

B) Упис на докторске студије

Квоту и цијену уписа студената на докторске студије, у складу с условима уписа, треба да предлажу надлежна научно-наставна вијећа високошколских установа, а коначну цијену доноси Сенат Универзитета.

Високошколска установа на којој се реализује докторски студиј може кандидата ослободити школарине уколико је стално запослен на тој установи, а друго правно или физичко лице надокнади трошкове студија, или уколико Универзитет из властитих извора покрије трошкове школарине.

4.4. Програми цјеложивотног образовања

Експлозиван научни и технолошки развој, те брзе промјене у друштву као посљедици процеса глобализације, нових изазова и све већих проблема у развоју – захтијевају адекватне одговоре у свим сферама живота и рада. Универзитет, као водећа научна и наставна институција, одговорна за развој науке, трансфер технологија, укључујући и одговорност за активан приступ рјешавању низа сложених проблема у животној средини, а посебно у човјековој животној средини, има посебну одговорност, и тиче се перманентног „освјежавања“ новим научним и технолошким достигнућима, вјештинама и компетенцијма свршених студената. Програми цјеложивотног учења подједнако се односе на све образовне профиле и старосне скupине свршених студената.

Универзитет је дужан (мисли се на факултете у оквиру Универзитета) припремити програме едукације за све образовне профиле и понудити их корисницима на различите начине:

- путем стручних семинара,
- стручних симпозија,
- e-образовања.

Приоритет у реализацији програма цјеложивотног учења треба дати e-образовању. Но, иако то не би могао бити основни циљ, сви облици цјеложивотног образовања могу бити значајан извор финансирања високошколских установа, што се не смије занемарити.

4.5. Међународна размјена наставника и сарадника

Универзитет у Бањој Луци, сходно пракси европских универзитета, треба интензивират размјену наставника и студената, користећи, прије свега, могућности различитих европских програма (Erasmus +, Erasmus Mundus...). Но, пуну пажњу треба посветити могућностима које нуде различити програми размјене у свијету, укључујући оне које нуде универзитети Руске Федерације. Моја искуства говоре да

су могућности размјене са бројним универзитетима у Русији огромне, услови размјене изузетно повољни, а корист велика и вишеструка.

У размјени наставника и сарадника, сагласно реалним могућностима, треба да учествују претставници свих групација наука и умјетности. Универзитет је дужан, у складу с реалним могућностима, подстицати и финансијски подржати ову врсту активности, и при том обезбиједити уговоре који ће дефинисати међусобна права и обавезе учесника у размјени.

4.6. Систем квалитета

Високошколеке институције (мисли се на све чланице Универзитета) у правној форми морају обезбиједити механизме еваулације квалитета. Евалуација, у складу са Статутом и осталим актима Универзитета, мора бити:

- *унутрашња* и
- *спољашња*

Еваулација квалитета мора обухватити све сегменте рада (науку, наставу, администрацију) свих чланица Универзитета, а не само наставу, путем студенских анкета, што је била досадашња пракса.

5. МОДЕЛ ИНСТИТУЦИОНАЛНОГ УПРАВЉАЊА УНИВЕРЗИТЕТОМ

Институционално управљање Универзитетом мора бити у складу с важећим законима и Статутом Универзитета. Постојећи модел институционалног управљања тиче се тзв. интегрисаног универзитета. Након десетогодишњег искуства и активног учешћа у примјени овог модела, у функцији декана Природно-математичког факултета, структурно највећег и најсложенијег у оквиру Бањалучког универзитета, те искуства стечених током дугогодишњег рада на Универзитету, који је дјеловао на принципу сложене организације састављене од правних субјективитета (факултета, института, завода...), слободан сам изнијети критички осврт и предложити мјере институционалне трансформације које ће бити у функцији ефикаснијег рада на факултетима као носиоцима основне дјелатности на Универзитету, те, у исто вријеме, бити подстицај на рад и већу продуктивност свих дјелатника у настави, а посебно у научноистраживачком раду.

У целини узето, модел интегрисаног универзитета показао је одређене предности али и низ озбиљних мањавости у односу на модел у којем су факултети имали својство правног лица.

Позитивна искуства тичу се искључиво веће и ефикасније ангажованости расположивог наставног кадра на Универзитету, али још увијек недовољне искористивости осталих ресурса, (радног простора, научних лабораторија, истраживачке опреме и осталих средстава различите намјене).

Након губљења правног субјективитета факултети у саставу Универзитета постали су и сувише троми и зависни од ефикасности централних тијела Универзитета.

У сложеном моделу интегрисаног универзитета, као што је Универзитет у Бањој Луци, који чини 17. факултета, једна висока школа посебног статуса и један институт, свакодневне потребе захтијевају хитност поступака у свим сферама живота и рада свих чланица.

Лоша искуства. Губљењем правног субјективитета функција декана факултета сведена је на чиновничку, чисто административну. Деканима су укинуте све надлежности које претпостављају активну и несметану институционалну сарадњу са партнерским институцијама у земљи и на међународном плану.

Беспредметно је набрајати сва ограничења која угрожавају функцију и углед декана у институцији коју представља.

Супротно надлежностима, којих практично и нема, деканима факултета остављене су све обавезе које значе нормалан живот и рад на факултету, укључујући и финансијске, па чак и и у сфери подмирења дијела обавеза према тзв. „гостујућој настави“.

Уколико будем изабран за ректора Универзитета у Бањој Луци, борићу се за:

- *модел институционалног управљања универзитетом који подразумијева, према Статутом Универзитета, јасно дефинисане надлежности факултета и осталих чланица,*
- *модел Универзитета у којем ће факултети, у складу са Статутом и законским рјешењима, имати највећи могући облик управљачке и финансијске аутономије,*
- *модел Универзитета у којем ће, у складу с надлежностима, бити и одговорност,*
- *модел Универзитета у којем неће бити мјеста опортуном попашању и реализацији усвојених одлука.*

Практични разлози и искуства захтијевају хитност усвајања новог статута Универзитета у Бањој Луци и закона о високом образовању како би се отклонили сви уочени недостаци институционалне организованости, те успоставио модел који ће бити ефикасан и подстицајан у свим сферама рада, нарочито научног и наставног.

6. ПОЛОЖАЈ СТУДЕНТА И СТУДЕНТСКИ СТАНДАРД

Образовање и положај студената у систему високог образовања центарно су питање и крајњи смисао постојања Универзитета. Све дјелатности Универзитета морају бити у интересу образовања и већег стандарда студената у свим сферама живота и рада на Универзитету.

Поштујући законом и Статутом Универзитета утврђене надлежности и обавезе, ректор Универзитета и сви представници органа управљања на Универзитету и у организационим субјектима Универзитета (факултетима) ни на који начин не смију утицати на облике организованости и рад студенских организација. Напротив, на сваки могући, и правним актима дефинисан начин неизоставно треба дјеловати у

смислу пуне афирмације студенатских права. Од студената се очекује максимална ангажованост у испуњавању обавеза дефинисаних режимом студија и захтјевима студијских програма.

Професионална обавеза свих субјеката на Универзитету мора бити отвореност и добронамјерност у комуникацији са студентима и представницима студенатских организација. У свим приликама потребно је чути конструктивне примједбе студената на рад:

- *универзитетских институција и*
- *дјелатника у наставним и ненаставним активностима,*
како би се одговарајуће реговало.

У границама финансијских могућности Универзитет је дужан трајно помагати рад студената у:

- *студентским организацијама,*
- *спортивским, културним, умјетничким и сличним организацијама,*
- *наступима на домаћим и међународним стручним и спортивским сусретима, те осталим активностима које доприносе стручном усавршавању, развоју и афирмацији младих и образованих људи у друштву.*

7. САРАДЊА СА ОКРУЖЕЊЕМ

Успјешан рад Универзитета и његов утицај у друштву умногоме зависи од партнерских односа и облика сарадње с институцијама власти на републичком и локалном нивоу, те сарадње с привредим и културним институцијама града Бање Луке.

Сматрам веома корисним задржати и унаприједити сарадњу нарочито с министарствима надлежним за развој науке и наставе, али и осталим, и на тај начин унаприједити улогу високог образовања у одређеним сферама друштвених и привредних дјелатности.

Универзитет није искористио ни приближне могућности сарадње са Академијом наука и умјетности РС, па је у том смислу потребно успоставити плодотворнију сарадњу у области развоја науке и културе.

Већи обим сарадње са гарадским властима у културном и јавном животу имаће обострану корист. Град ће добити подршку у области културе и афирмацију на ширем плану, а Универзитет подршку у рјешавању низа развојних проблема (инфраструктурних, просторних, смјештајних и сл.).

Наставно-научни процес на Универзитету могуће је унаприједити директним спровођењем праксе у привредним субјектима града Бање Луке и Републике Српске у целини. Заузврат, привреди РС универзитет ће у оквиру својих научних и технолошких достигнућа пружити сваки вид подршке.

8. ЗАКЉУЧАК

Поштовани чланови Сената Универзитета у Бањој Луци.

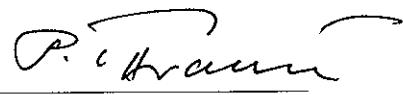
Изложио сам програм рада за који вјерујем да може знатно унаприједити развој науке и наставе на нашем Универзитету, подићи рејтинг Универзитета на свјетски

признатим ранг листама, те у знатној мјери унаприједити положај и стандард студената и запослених на Универзитету.

Моје дугогодишње искуство у настави високог образовања, у обављању најодговорних функција на универзитету, и остварени резултати, увјеравају ме да функцију ректора Универзитета у Бањој Луци могу достојанствено и са успјехом обавити. Зато, позивам чланове Сената да подрже овај програм и мој избор на функцију ректора Универзитета у Бањој Луци и активно се укључе у његову реализацију.

С поштовањем,

У Бањој Луци, 03. 03. 2016.

Проф. др Рајко Гњато